

KURIKULUM MEĐUPREDMETNE TEME

Osobni i socijalni razvoj

ZA OSNOVNE ŠKOLE I SREDNJE ŠKOLE

Ministarstvo znanosti i
obrazovanja

Kurikulum međupredmetne teme Osobni i socijalni razvoj za
osnovne i srednje škole

Odluka o donošenju kurikuluma za međupredmetnu temu
Osobni i socijalni razvoj za osnovne i srednje škole u Republici
Hrvatskoj objavljena je u Narodnim novinama, broj 7/2019., 22.
siječnja 2019. godine.

Nakladnik: Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Za nakladnika: prof. dr. sc. Blaženka Divjak, ministrica

Grafičko oblikovanje: Leonardo media d.o.o.

ISBN: 978-953-8103-43-8

A/ SVRHA I OPIS MEĐUPREDMETNE TEME	5
B/ ODGOJNO-OBRAZOVNI CILJEVI UČENJA I POUČAVANJA	6
C/ DOMENE U ORGANIZACIJI KURIKULUMA MEĐUPREDMETNE TEME	7
D/ ODGOJNO-OBRAZOVNA OČEKIVANJA PO ODGOJNO-OBRAZOVnim CIKLUSIMA I DOMENAMA TE KLJUČNI SADRŽAJI	10
E/ UČENJE I POUČAVANJE MEĐUPREDMETNE TEME	52
F/ VREDNOVANJE U MEĐUPREDMETNOJ TEMI	56

A

Svrha i opis međupredmetne teme

Osobni i socijalni razvoj međupredmetna je tema koja potiče cijelovit razvoj djece i mladih osoba čija je svrha izgradnja zdrave, samopouzdane, kreativne, produktivne, proaktivne, zadovoljne i odgovorne osobe sposobne za suradnju i doprinos zajednici. To je preduvjet za ostvarivanje svih odgojno-obrazovnih očekivanja i profesionalnoga razvoja. Osigurava uvjete za razvoj osobe koja je sposobna upravljati svojim emocionalnim, mentalnim, duhovnim i tjelesnim potencijalima s osjećajem nade i optimizmom. Na društvenoj razini pomaže uspostaviti i održavati zdrave socijalne odnose te mlade osobe priprema za njihove uloge u obitelji, radnoj okolini i društvu.

Vrijednosti učenja i poučavanja ove teme usko su povezane sa svim vrijednostima: znanje, solidarnost, identitet, odgovornost, integritet, uvažavanje, poduzetnost. Pridonosi razvoju osobnoga, kulturnoga i nacionalnoga identiteta, ali i identiteta osobe kao člana globalne zajednice, koji uvažava različitosti i vidi ih kao priliku za učenje. Razvija solidarnost i potiče empatiju u neposrednoj socijalnoj okolini i globalno. Uključuje razvoj odgovornoga poнаšanja te brigu za osobno zdravlje, postignuća, kvalitetu života i odnose koje pojedinac razvija. Poučava ponašanjima koja omogućuju ostvarivanje želja, potreba i potencijala bez ugrožavanja drugih.

Podrška zdravom razvoju učenika ne odnosi se samo na teme koje će se učiti i poučavati već i na odnose u odgojno-obrazovnom procesu, komunikaciju te metode rada. Osobni i socijalni razvoj, kao jedna od temeljnih kompetencija, podrazumijeva odnose međusobnog uvažavanja te aktivno sudjelovanje svih sudionika odgojno-obrazovnoga procesa.

Poučavanjem usmjerenim na učenika te odabirom razvojno primjerenih aktivnosti stvaraju se uvjeti za ostvarenje osobnih potencijala.

Za učenike s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama (učenici s teškoćama i daroviti učenici) učitelji planiraju kurikulum usmjeren na učenika. Osobitosti/teškoće učenika zahtijevaju njima sukladne individualizirane/diferencirane postupke, ciljeve učenja, razinu usvojenosti odgojno-obrazovnih očekivanja, opseg i dubinu sadržaja učenja, strategije i aktivnosti poučavanja kojima se žele ostvariti postavljeni ciljevi te načini vrednovanja i ocjenjivanja ostvarenih postignuća.

Odgojno-obrazovna očekivanja ove međupredmetne teme ostvaruju se putem svih predmetnih kurikuluma i kurikuluma međupredmetnih tema u svim odgojno-obrazovnim ciklusima. Nositelji ostvarivanja očekivanja i ciljeva međupredmetne teme su odgojno-obrazovni radnici u suradnji s obitelji i zajednicom.

B/

Odgajno-obrazovni ciljevi učenja i poučavanja

Učenici će razvijati:

- sliku o sebi, samopoštovanje i samopouzdanje, prepoznavanje, prihvaćanje i upravljanje svojim emocijama i ponašanjem
- empatiju te uvažavanje i prihvaćanje različitosti
- socijalne i komunikacijske vještine, suradnju i timski rad
- odgovorno ponašanje prema sebi i drugima u zajednici, donošenje odluka te planiranje obrazovanja, cjeloživotnog učenja i profesionalnog razvoja u suvremenom društvu i svijetu rada
- strategije rješavanja problema i uspješnog suočavanja sa stresom.

Ispunjavanje navedenih ciljeva omogućuje razvoj temeljnih kompetencija te širok raspon aktivnosti stjecanja znanja, vještina i stavova. Omogućuje razumijevanje osobnoga rasta i razvoja, razvijanje zdravih životnih navika, poštovanje sebe i drugih te poimanje vrijednosti skladnih međuljudskih odnosa. Na taj način formirat će se samopouzdana, zadovoljna, aktivna i odgovorna osoba koja se brine o sebi i drugima. Učenici će usvojiti opće kulturne i civilizacijske vrijednosti koje su preduvjet za život u multikulturalnom svijetu. Upravljat će svojim životnim potrebama te biti aktivni članovi obitelji, zajednice i društva.

Domene u organizaciji kurikuluma međupredmetne teme

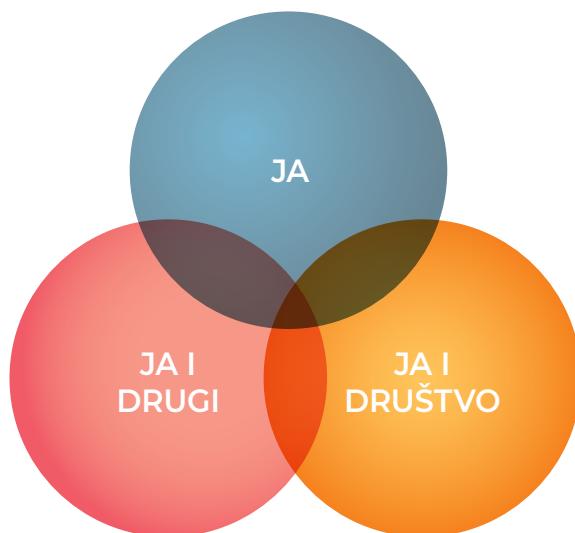
Polazište domena međupredmetne teme Osobni i socijalni razvoj utemeljeno je na potrebi prepoznavanja i kritičke procjene osobne i društvene vrijednosti kao bitnih činitelja koji utječu na mišljenje i djelovanje, razvijanja odgovornosti za vlastito ponašanje i život, pozitivnoga odnosa prema drugima i konstruktivnoga sudjelovanja u društvenom životu.

U svim se domenama razvijaju sposobnosti potrebne za izražavanje i zadovoljavanje vlastitih potreba i sklonosti, procjenu vlastitih sposobnosti, donošenje odluka i suradnju.

Razvijajući osobne i socijalne kompetencije, učenik gradi samopoštovanje, samopouzdanje i osjećaj vlastite vrijednosti te sigurnost u svoje sposobnosti i identitet.

Bitne odrednice domena uključuju razvoj cjelovite osobe koja će se moći brinuti o sebi, drugima i društvu u cjelini. Pritom se razvija potreba za cjeleživotnim učenjem te stvaraju uvjeti za profesionalni rast i razvoj.

Sveobuhvatna i nužna poveznica unutar domena međupredmetne teme Osobni i socijalni razvoj jest holistički pristup koji pomaže učenicima graditi osobni integritet, prepoznati vlastite interese i životni poziv, razviti kreativne potencijale te preuzeti odgovornost za svoj život i održivi razvoj društva.

DOMENA A / JA

Svrha domene A jest upoznavanje i prihvaćanje sebe, razvoj inicijative, ustrajnosti, samokontrole i odgovornosti s ciljem ostvarivanja osobnih potencijala te pronalaženja vlastitog puta i zadovoljstva životom.

Spoznavanjem svojih osobina, vrijednosti, potreba i interesa učenici osvještavaju svoje potencijale, područja napredovanja i moguća ograničenja bitna za cjeloživotno učenje i profesionalni razvoj. Suočavajući se s uspjesima i neuspjesima u podržavajućem okružju, razvijaju realnu sliku o sebi, svojim sposobnostima i mogućnostima. Uče prepoznati i kontrolirati emocije te razviti toleranciju na frustracije.

Uvidom u svoje mogućnosti, uz primjерено poticanje i ohrabrvanje, uče postavljati realne ciljeve i ostvariti ih uz osjećaj osobne odgovornosti. U skladu s razvojnom dobi uče sagledati probleme s različitim strana, razvijati vještini donošenja odluka, kritički procjenjivati i izražavati svoje mišljenje.

Pozitivna slika o sebi preduvjet je za razvoj kvalitetnih odnosa te doprinos zajednici i društvu.

Domena A obuhvaća:

- opisivanje i prihvaćanje sebe i svojih osobina – tko sam
- procjenjivanje vlastitih mogućnosti i ograničenja – što mogu
- prepoznavanje, izražavanje i kontroliranje svojih osjećaja i ponašanja
- razvijanje vlastitih potencijala u skladu sa željama i interesima
- planiranje aktivnosti i postavljanje prioriteta
- upravljanje obrazovnim i profesionalnim putem.

DOMENA B / JA I DRUGI

Svrha domene B jest razvoj socijalnih i emocionalnih vještina koje pridonose emocionalnoj prilagodbi i mentalnom zdravlju učenika. Socijalno kompetentni učenici ostvaruju više pozitivnih odnosa s vršnjacima i odraslima te postižu bolji uspjeh u školi i životu.

Osobno zadovoljstvo, rast i razvoj postižu se i/ili povećavaju zadovoljavajućim odnosima s ljudima koji nas okružuju. Čovjek tijekom života pripada različitim socijalnim skupinama/zajednicama koje se isprepliću. Učinkovita primjena socijalnih vještina u svakodnevnom životu i odnosu s drugima temelj je razvoja socijalne kompetencije.

Domena B obuhvaća:

- prepoznavanje, uvažavanje potreba i osjećaja drugih, aktivno slušanje, davanje i primanje informacija
- razumijevanje ponašanja i razvijanje uvažavajućih odnosa s drugima, sposobnost uviđanja posljedica svojih i tuđih stavova i postupaka
- suradničko učenje / timski rad, prihvaćanje pravila, uzajamno pomaganje, suradnja u ostvarivanju zajedničkih ciljeva

- nenasilno rješavanje sukoba, prihvatanje različitosti,
- vještine prezentacije, samoprezentacije; samozastupanje, zastupanje prava drugih.

DOMENA C / JA I DRUŠTVO

Svrha domene C jest razvoj svijesti o pripadanju i vlastitoj ulozi u društvu, razumijevanje odnosa pojedinca i društva. Učenici se potiču na aktivan i konstruktivan doprinos skupini, školi i zajednici te prihvatanje društvenih normi i pravila. Proširuju iskustva povezivanjem, pomaganjem i pokazivanjem solidarnosti onima kojima je pomoć potrebna.

Prepoznaju potencijalno rizične situacije u društvu i razvijaju strategije za zaštitu. Zalažu se za što kvalitetniji život u društvu u kojemu žive, motivirani su sudjelovati i uključiti se u skladu s osobnim potrebama.

Učenici razvijaju svijest o svojoj kulturi te poštiju kulturu svoje i drugih zajednica. Kritički se odnose prema društvenim pojавama i procesima, osnaženi su tražiti i podržavati ideje i rješenja za bolji svijet oko sebe.

Domena „Ja i društvo“ obuhvaća:

- razumijevanje međuvisnosti pojedinca i društva
te načina kako uspješno pridonositi zajednici
- razumijevanje i prihvatanje društvenih normi i pravila
- razvijanje kulturnog i nacionalnog identiteta
- učenje strategija zaštite od potencijalnih opasnosti
- razvijanje kritičkog odnosa prema društvenim pojavama i procesima.

2. SLIKA: Grafički prikaz domena u međupredmetnoj temi Osobni i socijalni razvoj

D Odgjno-obrazovna očekivanja po odgojno-obrazovnim ciklusima i domenama te ključni sadržaji

Odgjno-obrazovna očekivanja u kurikulumu međupredmetne teme definiraju se za svako organizacijsko područje na razini ciklusa. Cilj je odgojno-obrazovnih očekivanja poticanje stvaralaštva i društvene odgovornosti te razvoj kritičkog i kreativnog mišljenja u rješavanju problema. Razrađuju se kroz pripadajuća:

- znanja
- vještine
- stavove

Preporuka za ostvarivanje odgojno-obrazovnih očekivanja iskazuje se za svako pojedino odgojno-obrazovno očekivanje.

Ključni se sadržaji određuju za pojedino organizacijsko područje na razini pojedinoga ciklusa.

U tablicama su očekivanja međupredmetne teme Osobni i socijalni razvoj označena troslovnom kraticom međupredmetne teme (osr), zatim oznakom domene (A, B ili C), brojčanom oznakom ciklusa 1. – 5. te brojčanom oznakom odgojno-obrazovnog očekivanja unutar domene i ciklusa.

A / JA

**ODGOJNO-OBRZOVNA
OČEKIVANJA**
osr A.1.1.

Razvija sliku o sebi.

ZNANJE

- opisuje svoje tjelesne i osobne karakteristike
- uočava sličnosti i razlike u tjelesnim i osobnim karakteristikama u odnosu na vršnjake
- uočava različitosti obitelji

VJEŠTINE

- predstavlja se uz opis tjelesnih i osobnih karakteristika
- uključuje se u ponuđene aktivnosti s vršnjacima
- u obitelji ispunjava obveze primjerene dobi

STAVOVI

- prihvatljiva je različitost tjelesnih i osobnih karakteristika
- svaka je obitelj jedinstvena i vrijedna

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE OČEKIVANJA

- uvršteno u kurikulum svih predmeta, satova razrednika, međupredmetnih tema Zdravlje i Održivi razvoj
- koristiti se radionicama, igranjem uloga, ekspresivnim tehnikama¹, raspravama, igrom kao načinom izražavanja i učenja
- koristiti se prikladnim tekstovima i slikovnicama, predstavama, animiranim filmovima
- pisati sastavke na teme povezane s ovim očekivanjem
- individualna podrška učitelja učeniku

**ODGOJNO-OBRZOVNA
OČEKIVANJA**
osr A.1.2.

Upravlja emocijama i
ponašanjem.

ZNANJE

- prepoznaje i imenuje osnovne i neke složene emocije (ponos, krvnja, sram)
- prepoznaje uzroke svojih emocionalnih stanja i ponašanja
- povezuje tjelesne promjene i emocionalno stanje

VJEŠTINE

- emocije iskazuje u skladu sa situacijom i općeprihvaćenim normama
- primjenjuje jednostavnije tehnike kontrole emocija

STAVOVI

- svatko ima pravo na emocije.
- emocije se izražavaju na način da ne ugrožava sebe ni druge

¹ Izražavanje emocija na različite načine (glazba, pokret, riječ, crtanje, modeliranje) povezano s umjetničkim područjem. Tehnika se primjenjuje bez vrednovanja i interpretiranja.

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE OČEKIVANJA

- uvršteno u kurikulum svih predmeta, satova razrednika, svih školskih aktivnosti, međupredmetnih tema Zdravlje i Učiti kako učiti
 - koristiti se radionicama, igranjem uloga, ekspresivnim tehnikama, raspravom, igrom kao načinom izražavanja i učenja
 - koristiti se prikladnim tekstovima i slikovnicama, predstavama, animiranim filmovima
 - pisati sastavke na teme povezane s ovim očekivanjem
 - koristiti se glazbom i likovnošću za opuštanje i izražavanje emocija
 - učitelj kao model ponašanja i podrška učenicima
 - individualna podrška učitelja učeniku
 - stručni suradnici procjenjuju emocionalnu zrelost, savjetuju učenike, roditelje ili skrbnike (u dalnjem tekstu roditelje) i učitelje
-

ODGOJNO-OBRZOVNA OČEKIVANJA osr A.1.3.

Razvija svoje potencijale.

ZNANJE

- opisuje svoje želje i interes

VJEŠTINE

- slobodno izražava želje i interes čak i kad se razlikuju od želja i interesa drugih

STAVOVI

- važno je izraziti vlastite želje i interes

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE OČEKIVANJA

- uvršteno u kurikulum svih predmeta, satova razrednika i svih školskih aktivnosti
 - koristiti se radionicama, igranjem uloga, ekspresivnim tehnikama, raspravom, igrom kao načinom izražavanja i učenja
 - pisati sastavke na teme povezane s ovim očekivanjem
 - širok raspon ponuđenih slobodnih aktivnosti i izvannastavnih sadržaja u školi
-

**ODGOJNO-OBRZOVNA
OČEKIVANJA**
Os r A.1.4.

Razvija radne navike.

ZNANJE

- opisuje svoje školske obveze i radne navike
- opisuje zanimanja i navodi razlike među njima

VJEŠTINE

- ispunjava obveze uz nadzor
- u igri preuzima uloge različitih zanimanja

STAVOVI

- radne navike važne su za uspjeh u školi
- sva su zanimanja važna i vrijedna

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE OČEKIVANJA

- uvršteno u kurikulum svih predmeta, međupredmetnih tema Učiti kako učiti i Poduzetništvo, satova razrednika
- koristiti se radionicama, igranjem uloga, igrom kao načinom izražavanja i učenja
- pozivati roditelje različitih zanimanja, organizirati posjete različitim djelatnostima (izvanškolske posjete)
- koristiti se prikladnim tekstovima i slikovnicama, predstavama, animiranim filmovima
- učitelj kao model ponašanja i podrška učenicima

KLJUČNI SADRŽAJI

- tjelesne i osobne karakteristike, obitelj, osnovne i složene emocije, želje i interesi, školske obveze i radne navike, zanimanja

A / JA

**ODGOJNO-OBRZOVNA
OČEKIVANJA
osr A.2.1.**

Razvija sliku o sebi.

ZNANJE

- opisuje svoje pozitivne i negativne osobine, uspjehe i neuspjehe
- opisuje sebe kao člana svoga razrednog odjela i škole

VJEŠTINE

- služi se informacijama koje mu daju drugi u opisivanju sebe
- koristi se znanjem o sebi u ispunjavanju obveza i odnosu s drugima
- sudjeluje u zajedničkim aktivnostima u razrednome odjelu i školi

STAVOVI

- vjeruje da je dobra i vrijedna osoba
- doprinos svakoga člana razredne zajednice dragocjen je

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE OČEKIVANJA

- uvršteno u kurikulum svih predmeta, međupredmetnih tema Zdravlje i Održivi razvoj, satova razrednika
- koristiti se radionicama, igranjem uloga, raspravama, igrom kao načinom izražavanja i učenja, razrednim izletima
- koristiti se prikladnim tekstovima, predstavama, filmovima
- pisati sastavke na teme povezane s ovim očekivanjem
- učitelj kao model ponašanja i podrška učenicima

14

**ODGOJNO-OBRZOVNA
OČEKIVANJA
osr A.2.2.**Upravlja emocijama i
ponašanjem.**ZNANJE**

- prepoznaće i imenuje složene emocije i njihove uzroke
- razlikuje doživljavanje i izražavanje emocija
- prepoznaće situacije istodobnog doživljavanja različitih emocija
- uviđa da ljudi različito izražavaju emocije
- opisuje određene tehnikе kontrole emocija

VJEŠTINE

- govori o svojim emocijama i emocionalnim stanjima
- koristi suočavanje usmjereni na problem i suočavanje usmjereni na emocije

STAVOVI

- u većini situacija moguće je uspješno upravljati emocijama
- prosuđuje da je u redu potražiti pomoć kad je teško.

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE OČEKIVANJA

- uvršteno u kurikulum svih predmeta, satova razrednika, međupredmetne teme Učiti kako učiti i svih školskih aktivnosti
- koristiti se radionicama, igranjem uloga, raspravom, ekspresivnim tehnikama kao načinom izražavanja i učenja
- koristiti se prikladnim tekstovima, predstavama, filmovima
- pisati sastavke na teme povezane s ovim očekivanjem
- učitelj kao model ponašanja i podrška učenicima
- individualna podrška učitelja učeniku
- koristiti se glazbom za opuštanje i izražavanje emocija
- stručni suradnici provode procjenu emocionalne zrelosti, slike o sebi i suočavanja s teškoćama; savjetuju učenike, roditelje i učitelje

ODGOJNO-OBRASOVNA OČEKIVANJA **OSR A.2.3.** Razvija osobne potencijale.

ZNANJE

- opisuje svoje interese i očekivanja
- povezuje uloženi trud i uspjeh
- prepoznaje da problemi mogu imati različita rješenja
- razlikuje odgovorno i neodgovorno ponašanje
- opisuje postupak popravljanja pogreške (restituciju)

VJEŠTINE

- postavlja ciljeve i planira ponašanje u skladu s interesima i očekivanjima
- uključuje se u slobodne, dodatne aktivnosti u skladu s interesima
- predlaže različita rješenja problema
- predlaže rješenja za popravljanje pogreške

STAVOVI

- vjeruje da uz ulaganje truda može uspjeti
- različita rješenja mogu biti dobra, a svako može imati i pozitivnu i negativnu stranu
- iz pogrešaka se uči. Većina se pogrešaka može ispraviti

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE OČEKIVANJA

- uvršteno u kurikulum svih predmeta, međupredmetne teme Učiti kako učiti, satova razrednika
- koristiti se radionicama, igranjem uloga, raspravom. Koristiti se prikladnim tekstovima, predstavama, filmovima. Pisati sastavke na teme povezane s ovim očekivanjem
- učitelj kao model ponašanja i podrška učenicima
- poučavati tehnike pozitivnog rješavanja problema na satovima razrednika, Matematike, Prirode i drugih predmetnih kurikuluma
- tehniku popravljanja pogreške (restituciju) primjenjuju svi odgojno-obrazovni radnici
- širok raspon ponuđenih slobodnih aktivnosti i izvannastavnih sadržaja u školi

**ODGOJNO-OBRAZOVNA
OČEKIVANJA
osr A.2.4.**

Razvija radne navike.

ZNANJE

- nabraja svoje obveze i procjenjuje vrijeme potrebno za njihovo ispunjavanje
- povezuje učenje sa stjecanjem znanja, vještina i stavova

VJEŠTINE

- izrađuje dnevni i tjedni plan obveza i pridržava ga se
- koristi načine za samomotiviranje

STAVOVI

- dobro planiranje obveza omogućuje više slobodnoga vremena
- učenje i znanje su važni

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE OČEKIVANJA

- uvršteno u kurikulum svih predmeta, međupredmetnih tema Učiti kako učiti i Uporaba IKT-a, satova razrednika
- planirati različite aktivnosti u školi
- tražiti informacije na internetu, upoznavati različite izvore znanja (ne učimo samo iz udžbenika)
- učitelj kao model ponašanja i podrška učenicima
- individualna podrška učitelja učeniku

KLJUČNI SADRŽAJI

- pozitivne i negativne osobine, uloga pojedinca u razrednome odjelu i školi, doživljavanje i izražavanje emocija, tehnike kontrole emocija, interesi, očekivanja i ciljevi, odnos uloženoga truda i postignuća, odgovornost i krivnja, popravljanje pogreške (restitucija), upravljanje vremenom, plan učenja

A / JA

**ODGOJNO-OBRZOVNA
OČEKIVANJA****OSr A.3.1.**

Razvija sliku o sebi.

ZNANJE

- povezuje društvene norme i prihvaćenost
- objašnjava svoje mogućnosti i ograničenja, prednosti i nedostatke, stavove i uvjerenja

VJEŠTINE

- svojim ponašanjem ne ugrožava sebe ni druge
- uočava reakcije drugih o sebi i kritički promišlja o njima
- nastoji prevladati svoje nedostatke
- odupire se vršnjačkim pritiscima

STAVOVI

- potrebno je voditi brigu o sebi i drugima
- ima realnu sliku o sebi

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE OČEKIVANJA

- uvršteno u kurikulum svih predmeta, međupredmetne teme Zdravlje, satova razrednika
- koristiti se radionicama, igranjem uloga, ekspresivnim tehnikama, raspravom
- koristiti se radom na tekstovima, predstavama, filmovima
- pisati sastavke na temu razvoja slike o sebi
- učitelj kao model ponašanja i podrška učenicima
- individualna podrška učitelja učeniku
- stručni suradnici procjenjuju razinu samopoštovanja i samoefikasnosti učenika, savjetuju učenika, roditelje i učitelje
- učenici vode mapu osobnoga razvoja

17

ODGOJNO-OBRZOVNA**OČEKIVANJA****OSr A.3.2.**Upravlja emocijama i
ponašanjem.**ZNANJE**

- analizira povezanost misli – emocije – ponašanje
- procjenjuje kada, kako i s kime može razgovarati o svome emocionalnom stanju

VJEŠTINE

- promjenom mišljenja mijenja emocionalni doživljaj i ponašanje
- traži i prima pomoć, zna pronaći izvore podrške

STAVOVI

- promjena misli može utjecati na emocije i ponašanje
- većina je problema rješiva

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE OČEKIVANJA

- uvršteno u kurikulum svih predmeta, satova razrednika
- koristiti se radionicama, igranjem uloga, ekspresivnim tehnikama, raspravom
- koristiti se prikladnim tekstovima, predstavama, filmovima
- pisati sastavke na temu upravljanja emocijama i ponašanjem
- učitelj kao model ponašanja i podrška učenicima
- stručni suradnici savjetuju učenike, roditelje i učitelje
- individualna podrška učitelja učeniku
- kognitivnim tehnikama reguliranja emocionalnoga stanja poučavaju educirani stručni suradnici

ODGOJNO-OBRZOVNA OČEKIVANJA **Osr A.3.3.**

Razvija osobne potencijale.

ZNANJE

- uviđa što želi unaprijediti u svome ponašanju
- uspoređuje se sam sa sobom i prati svoj napredak

VJEŠTINE

- planira korake radi unapređenja ponašanja u skladu sa svojim interesima i očekivanjima

STAVOVI

- pojedinac je odgovoran za svoje ponašanje

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE OČEKIVANJA

- uvršteno u kurikulum svih predmeta, satova razrednika
- koristiti se radionicama, raspravom
- učitelj kao model ponašanja i podrška učenicima
- individualna podrška učitelja učeniku
- stručni suradnici savjetuju učenike, roditelje i nastavnike
- učenici vode mapu osobnog razvoja
- širok raspon ponuđenih slobodnih aktivnosti i izvannastavnih sadržaja u školi

ODGOJNO-OBRZOVNA OČEKIVANJA **Osr A.3.4.**

Upravlja svojim obrazovnim i profesionalnim putem.

ZNANJE

- prepoznaže svoje vrijednosti, interes, motiviranost i sposobnosti potrebne za pojedina zanimanja

VJEŠTINE

- bira srednju školu u skladu sa svojim mogućnostima, interesima i vrijednostima

STAVOVI

- s optimizmom gleda na svoj obrazovni razvoj

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE OČEKIVANJA

- uvršteno u kurikulum svih predmeta, međupredmetne teme Uporaba IKT-a i Poduzetništvo, satova razrednika
 - koristiti se radionicama, raspravom
 - individualni rad razrednika i drugih učitelja s učenicima
 - stručni suradnici savjetuju učenike, roditelje i učitelje
 - učenici vode mapu profesionalnog razvoja
 - provodi se profesionalno informiranje i savjetovanje u suradnji sa Zavodom za zapošljavanje
 - online ankete na satovima Informatike i razrednika, prikupljanje informacija o srednjim školama i uvjetima upisa
-

KLJUČNI SADRŽAJI

- tjelesno i psihičko sazrijevanje, društvene norme i prihvaćenost, samopoimanje, uvjerenja i stavovi, odnos misao – emocija – ponašanje, tehnike rješavanja problema, profesionalno usmjeravanje: vrijednosti, interesi, sposobnosti
-

A / JA**ODGOJNO-OBRAZOVNA
OČEKIVANJA**
osr A.4.1.

Razvija sliku o sebi.

ZNANJE

- opisuje se na temelju osobnih i moralnih vrijednosti
- analizira čimbenike koji utječu na razvoj osobnoga identiteta

VJEŠTINE

- ponaša se u skladu sa svojim osobinama, vrijednostima i identitetom

STAVOVI

- osjećajem vlastite vrijednosti oblikuje se identitet i izgrađuje samopouzdanje
- aktivan je i odgovoran član zajednice
- različitost identiteta pridonosi bogatstvu zajednice

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE OČEKIVANJA

- uvršteno u kurikulum svih predmeta, satova razrednika
- radionice, igranje uloga, rasprave, debate, projektna nastava, filmovi, predstave, eseji na temu razvoja identiteta
- koristiti se prikladnim književnim djelima te primjerima poznatih osoba
- individualna podrška učitelja učeniku
- stručni suradnici procjenjuju razinu samopoštovanja i samoefikasnosti učenika, savjetuju učenike, roditelje i učitelje te prate prilagodbu na novu sredinu
- učenici vode mapu osobnoga razvoja

**ODGOJNO-OBRAZOVNA
OČEKIVANJA**
osr A.4.2.

Upravlja svojim emocijama i ponašanjem.

ZNANJE

- razlikuje načine suočavanja s povećanim školskim i socijalnim zahtjevima
- prepoznaže situacije u kojima je slične probleme uspješno riješio

VJEŠTINE

- traži i primjenjuje uspješna iskustva u rješavanju problema
- uspješno se suočava sa stresom

STAVOVI

- na budućnost gleda s optimizmom i nadom

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE OČEKIVANJA

- uvršteno u kurikulum svih predmeta, satova razrednika
 - radionice, igranje uloga, rasprave, debate, projektna nastava, filmovi, predstave, eseji na temu povezanu s ovim očekivanjem
 - učitelj kao model ponašanja i podrška učenicima
 - praćenje prilagodbe učenika na novu školsku sredinu
 - savjetovanja unutar škole (stručni suradnici)
 - individualni rad razrednika i drugih učitelja s učenicima
 - vršnjačka podrška
-

ODGOJNO-OBRZOZVNA OČEKIVANJA **OSR A.4.3.**

Razvija osobne potencijale.

ZNANJE

- povezuje osobine i ponašanja koji mogu utjecati na prihvaćenost
 - objašnjava potrebu za neovisnosti o odraslima te za ostvarivanjem bliskih odnosa s vršnjacima
-

VJEŠTINE

- dogovara se i prihvaca kompromise u situacijama kad je to opravdano
 - jasno iskazuje svoj stav
 - usklađuje dobar odnos u obitelji s potrebom za odvajanjem i ostvarivanjem odnosa izvan obitelji
-

STAVOVI

- ponekad je nužno pristati na kompromis
-

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE OČEKIVANJA

- uvršteno u kurikulum svih predmeta i satova razrednika
 - radionice, igranje uloga, rasprave, debate, projektna nastava, eseji na temu povezanu s ovim očekivanjem
 - učitelj kao model ponašanja i podrška učenicima
 - stručni suradnici prate prilagodbu na novu školsku sredinu
 - tematski roditeljski sastanci
 - savjetovanje unutar škole (stručni suradnici)
 - individualna podrška učitelja učeniku
 - učenici vode mapu osobnoga razvoja
 - škola nudi širok raspon slobodnih aktivnosti i izbornih predmeta
-

ODGOJNO-OBRZOVNA OČEKIVANJA **osr A.4.4.**

Upravlja svojim obrazovnim i profesionalnim putem.

ZNANJE

- analizira važnost radnih navika za uspjeh u učenju i radu
- prepoznae aktivnosti koje mu mogu pomoći u razvoju osobnih potencijala

VJEŠTINE

- redovito ispunjava obveze
- uključuje se u slobodne aktivnosti u skladu s interesima

STAVOVI

- važno je redovito ispunjavanje obveza
- važno je uključivanje u slobodne aktivnosti

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE OČEKIVANJA

- uvršteno u kurikulum svih predmeta, međupredmetnih tema Učiti kako učiti i Uporaba IKT-a te satova razrednika
- radionice, rasprave, projektna nastava, filmovi, predstave, eseji o planiranju budućnosti i profesionalnog razvoja
- savjetovanje unutar škole (stručni suradnici)
- individualna podrška učitelja učeniku
- učenici vode mapu osobnog razvoja
- širok raspon ponuđenih slobodnih aktivnosti i izbornih predmeta u školi
- e-učenje i prikupljanje informacija i znanja povezanih s područjem interesa

KLJUČNI SADRŽAJI

- sustavi vrijednosti, osobni identitet, strategije suočavanja sa stresom, socijalna prihvaćenost, bliskost, radne navike i postignuća, osobni potencijali i njihov razvoj

A / JA**ODGOJNO-OBRAZOVNA
OČEKIVANJA****Os r A.5.1.**

Razvija sliku o sebi.

ZNANJE

- analizira prava i obveze te ulogu odrasle osobe
- razdvaja vrednovanje osobe od vrednovanja njezina ponašanja

VJEŠTINE

- zauzima se za sebe staloženo i ustrajno

STAVOVI

- jedinstvenost svake osobe čini osobni identitet
- postoje različita viđenja situacije

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE OČEKIVANJA

- uvršteno u kurikulum svih predmeta, satova razrednika
- radionice, igranje uloga, rasprave, debate, projektna nastava, filmovi, predstave, eseji na temu povezanu s ovim očekivanjem
- individualna podrška učitelja učeniku
- savjetovanje i individualna podrška u školi
- učenici vode mapu osobnoga razvoja

**ODGOJNO-OBRAZOVNA
OČEKIVANJA****Os r A.5.2.**Upravlja emocijama i
ponašanjem.**ZNANJE**

- razlikuje racionalni i emocionalni pristup u donošenju odluka

VJEŠTINE

- uspješno se suočava sa stresom

STAVOVI

- na budućnost gleda s optimizmom i nadom

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE OČEKIVANJA

- uvršteno u kurikulum svih predmeta, satova razrednika
- radionice, igranje uloga, projektna nastava, filmovi, predstave, eseji...
- savjetovanja i individualna podrška u školi
- individualna podrška učitelja učeniku

ODGOJNO-OBRZOVNA OČEKIVANJA osr A.5.3.

Razvija svoje potencijale.

ZNANJE

- analizira vlastiti dio odgovornosti za kvalitetu svog života
- objašnjava osobine i ponašanja koji pridonose uspostavljanju i održavanju bliskih veza

VJEŠTINE

- razvija i testira strategije potrebne za uspjeh u različitim područjima
- preuzima odgovornost za kvalitetu bliskih odnosa i prihvata kritiku

STAVOVI

- prema preuzetim zadatcima treba biti odgovoran i ustrajati u njihovu ispunjavanju
- pozitivno vrednuje sebe i bliske odnose koje njeguje

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE OČEKIVANJA

- uvršteno u kurikulum svih predmeta, satova razrednika
- radionice, igranje uloga, rasprave, debate, projektna nastava, filmovi, predstave, eseji...
- savjetovanja i individualna podrška u školi
- širok raspon slobodnih aktivnosti i izbornih predmeta

ODGOJNO-OBRZOVNA OČEKIVANJA osr A.5.4.

Upravlja svojim obrazovnim i profesionalnim putem.

ZNANJE

- prepoznaće posljedice rizičnoga ponašanja na obrazovanje i profesionalni razvoj
- objašnjava kompetencije potrebne za nastavak obrazovanja ili zaposlenje
- navodi načine pronaalaženja zaposlenja
- analizira kako se uspješno predstaviti na razgovoru za posao

VJEŠTINE

- postavlja ciljeve u obrazovanju i profesionalnom razvoju i ponaša se u skladu s njima
- sustavno se priprema za završne ispite ili ispite državne mature
- piše životopis
- informira se o studijskim programima / poslodavcima

STAVOVI

- odluke o profesionalnom razvoju donose se samostalno i odgovorno

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE OČEKIVANJA

- uvršteno u kurikulum svih predmeta, međupredmetnih tema Uporaba IKT-a i Poduzetništvo, satova razrednika
- radionice, igranje uloga, rasprave, debate, projektna nastava, filmovi, predstave, eseji...
- profesionalno informiranje i savjetovanje u suradnji sa Zavodom za zapošljavanje
- priprema za pisanje životopisa na satu Hrvatskoga jezika i stranih jezika te predstavljanje na razgovoru za posao
- online ankete na satovima Informatike i razrednika, prikupljanje informacija o mogućnostima nastavka školovanja, uvjetima i načinu upisa na više škole i fakultete, prikupljanje informacija o mogućnostima zaposlenja i razvoja karijere, e-učenje

KLJUČNI SADRŽAJI

- odraslost - prava i obveze, assertivno ponašanje, osobna odgovornost, bliske veze, emocionalni i racionalni pristup odlukama, rizično ponašanje i profesionalni razvoj, profesionalne kompetencije, životopis i samoprezentiranje

B / JA I DRUGI**ODGOJNO-OBRASOVNA
OČEKIVANJA
osr B.1.1.**

Prepoznaće i uvažava potrebe
i osjećaje drugih.

ZNANJE

- opisuje potrebe i osjećaje drugih

VJEŠTINE

- prepoznaće potrebe i osjećaje drugih

STAVOVI

- važno je razumjeti tuđe potrebe i osjećaje

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE OČEKIVANJA

- uvršteno u kurikulum svih predmeta, satova razrednika, svih školskih aktivnosti
- igre uloga, zauzimanje različitih perspektiva kako bi se prepoznale tuđe emocije, radionice na satovima razrednika
- primjena ekspresivnih tehniki
- stručni suradnici savjetuju učenike, roditelje i učitelje
- individualna podrška učitelja učeniku

**ODGOJNO-OBRASOVNA
OČEKIVANJA
osr B.1.2.**

Razvija komunikacijske
kompetencije.

ZNANJE

- jednostavnim riječima opisuje aktivno slušanje, davanje i primanje povratnih informacija
- nabraja pravila uvažavajuće komunikacije

VJEŠTINE

- aktivno sluša, daje i prima povratne informacije i komunicira u skladu s komunikacijskim pravilima

STAVOVI

- važno je učiti komunikacijska pravila

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE OČEKIVANJA

- uvršteno u kurikulum svih predmeta, satova razrednika, svih školskih aktivnosti
- organizirati komunikacijske radionice za djecu u suradnji sa stručnim suradnicima koristeći se potencijalima zajednice
- učenje prema modelu – osobnim primjerom učitelja i primjerima drugih u socijalnome okruženju
- individualna podrška učitelja učeniku

**ODGOJNO-OBRZOVNA
OČEKIVANJA****osr B.1.3.**

Razvija strategije rješavanja sukoba.

ZNANJE

- prepoznaće situacije koje dovode do sukoba, uviđa da različite potrebe i osjećaji mogu potaknuti sukob
- nabraja jednostavne strategije rješavanja sukoba

VJEŠTINE

- rješava sukobe naučenim strategijama
- traži pomoć odrasloga ako nije sam sposoban riješiti sukob

STAVOVI

- važne su vlastite potrebe i osjećaji, kao i potrebe i osjećaji drugih

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE OČEKIVANJA

- uvršteno u kurikulum svih predmeta, satova razrednika, svih školskih aktivnosti, međupredmetnih tema Zdravlje, Održivi razvoj i Građanski odgoj
- učenje prema modelu - osobnim primjerom učitelja i primjerima drugih u socijalnome okruženju
- preventivni programi koje organiziraju ili razvijaju, provode i evaluiraju stručni suradnici
- satovi razrednika - radionice u suradnji sa stručnim suradnicima
- primjena ekspresivnih tehnika
- stručni suradnici savjetuju učenike, roditelje i učitelje

KLJUČNI SADRŽAJI

- prepoznavanje potreba i osjećaja drugih, aktivno slušanje, davanje i primanje povratnih informacija, prepoznavanje da različite potrebe, osjećaji i situacije mogu potaknuti sukob

B / JA I DRUGI**ODGOJNO-OBRAZOVNA
OČEKIVANJA
osr B.2.1.**

Opisuje i uvažava potrebe i osjećaje drugih.

ZNANJE

- objašnjava osjećaje i potrebe drugih

VJEŠTINE

- pokazuje razumijevanje za potrebe drugih, suosjeća

STAVOVI

- važno je uvažiti tuđe potrebe i osjećaje

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE OČEKIVANJA

- uvršteno u kurikulum svih predmeta, satova razrednika, svih školskih aktivnosti
- igre uloga, zauzimanje različitih perspektiva kako bi se prepoznale tuđe emocije, radionice na satovima razrednika u suradnji sa stručnim suradnicima
- primjena ekspresivnih tehniki
- stručni suradnici savjetuju učenike, roditelje i učitelje

**ODGOJNO-OBRAZOVNA
OČEKIVANJA
osr B.2.2.**

Razvija komunikacijske kompetencije.

ZNANJE

- objašnjava aktivno slušanje, davanje i primanje informacija
- nabrja i objašnjava pravila uvažavajuće komunikacije
- opisuje prijateljske odnose

VJEŠTINE

- aktivno sluša, daje i prima informacije, pokazuje vještine dogovaranja, pregovaranja i postizanja kompromisa
- razvija odnose poštovanja među vršnjacima i gradi prijateljstva

STAVOVI

- važno je razvijati odnose poštovanja, postizati dogovore

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE OČEKIVANJA

- uvršteno u kurikulum svih predmeta, satova razrednika, svih školskih aktivnosti, međupredmetnih tema Učiti kako učiti i Održivi razvoj
- organizirati komunikacijske radionice za djecu na satu razrednika u suradnji sa stručnim suradnicima
- ugrađeno u cjelokupnu komunikaciju na razini škole, uključujući učitelje, roditelje i sve odgojno-obrazovne radnike
- učenje prema modelu - osobnim primjerom učitelja i primjerima drugih u socijalnome okruženju
- Individualna podrška učitelja učeniku

**ODGOJNO-OBRZOVNA
OČEKIVANJA
osr B.2.3.**

Razvija strategije rješavanja
sukoba.

ZNANJE

- opisuje različite načine rješavanja sukoba

VJEŠTINE

- primjenjuje različite strategije u rješavanju sukoba

STAVOVI

- važno je rješiti problemske situacije (sukobe)
tako da obje strane prihvate rješenje

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE OČEKIVANJA

- uvršteno u kurikulum svih predmeta, satova razrednika, svih školskih aktivnosti, međupredmetne teme Održivi razvoj
- ugrađeno u cijelokupnu interakciju i kulturu školske ustanove, uključujući djecu i mlade osobe, roditelje i odgojno-obrazovne radnike
- stručni suradnici organiziraju ili razvijaju, provode i evaluiraju preventivne programe koristeći se potencijalima zajednice
- učitelj kao model ponašanja
- primjena ekspresivnih tehnika
- stručni suradnici savjetuju učenike, roditelje i učitelje
- individualna podrška učitelja učeniku

**ODGOJNO-OBRZOVNA
OČEKIVANJA
osr B.2.4.**

Suradnički uči i radi u timu.

ZNANJE

- opisuje suradničko učenje
- opisuje vještine prezentacije

VJEŠTINE

- pomaže drugima, dogovara se, dijeli znanje
i postignuća u ostvarivanju zadatka
- razvija vještine prezentacije

STAVOVI

- važan je osobni doprinos i pripadnost
- svi mogu pridonijeti timu na različite načine

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE OČEKIVANJA

- uvršteno u kurikulum svih predmeta, satova razrednika, svih školskih aktivnosti, međupredmetne teme Učiti kako učiti
- praktične aktivnosti
- zajedničkim radom na projektima u svim predmetima, radom u paru i/ili malim skupinama, zajednička natjecanja i smotre
- stručni suradnici savjetuju učenike, roditelje i učitelje

B / JA I DRUGI

**ODGOJNO-OBRAZOVNA
OČEKIVANJA**
osr B.3.1.

Obrazlaže i uvažava potrebe i osjećaje drugih.

ZNANJE

- opisuje prava drugih i osobne slobode
- povezuje važnost prezentiranja svojih jakih strana te važnost zastupanja svojih i tuđih prava

VJEŠTINE

- pokazuje razumijevanje za osjećaje i potrebe drugih, razvija empatiju
- zalaže se za svoja i tuđa prava bez ugrožavanja drugih

STAVOVI

- važno je prihvati druge i njihove potrebe i osjećaje
- važno je brinuti se o svojim i tuđim pravima
- zastupanje prava drugih stvara osjećaj zadovoljstva

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE OČEKIVANJA

- uvršteno u međupredmetne teme Građanski odgoj, Učiti kako učiti i Održivi razvoj
- uklopljeno u kurikulum svih nastavnih predmeta i satova razrednika u cijelom ciklusu te projektno kroz ciklus, uza sve školske aktivnosti
- učenje prema modelu – osobnim primjerom učitelja te primjerima drugih u socijalnome okruženju
- primjena ekspresivnih tehnika
- stručni suradnici savjetuju učenike, roditelje i učitelje
- individualna podrška učitelja učeniku

**ODGOJNO-OBRAZOVNA
OČEKIVANJA**
osr B.3.2.

Razvija komunikacijske kompetencije i uvažavajuće odnose s drugima.

ZNANJE

- povezuje svoje i tuđe stavove, izvore i postupke s posljedicama

VJEŠTINE

- prilagođava i uskladjuje svoje ponašanje s pravilima u skupini
- pokazuje vještine dogovaranja, pregovaranja i postizanja kompromisa

STAVOVI

- treba preuzeti odgovornost za svoje postupke i izvore

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE OČEKIVANJA

- uvršteno u kurikulum svih predmeta, svih školskih aktivnosti te međupredmetne teme Održivi razvoj
 - satovi razrednika u suradnji sa stručnom službom
 - ugrađeno u cjelokupnu komunikaciju na razini škole, uključujući učitelje, roditelje i sve odgojno-obrazovne radnike
 - učenje prema modelu - osobnim primjerom učitelja te primjerima drugih u socijalnome okruženju
 - primjena ekspresivnih tehniki
 - stručni suradnici savjetuju učenike, roditelje i učitelje
-

ODGOJNO-OBRASOVNA OČEKIVANJA **osr B.3.3.**

Razvija strategije rješavanja sukoba.

ZNANJE

- poznaje nenasilne strategije rješavanja sukoba i prepoznaće situacije koje mogu dovesti do sukoba

VJEŠTINE

- primjenjuje nenasilne strategije u rješavanju sukoba
- asertivan/² je

STAVOVI

- sukobi se mogu riješiti na prihvatljiv način, bez nasilja

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE OČEKIVANJA

- uvršteno u kurikulum svih predmeta, satova razrednika, svih školskih aktivnosti, međupredmetne teme Održivi razvoj
 - stručni suradnici organiziraju ili razvijaju, provode i evaluiraju preventivne programe koristeći se resursima zajednice
 - ugrađeno u cjelokupnu interakciju i kulturu školske ustanove, uključujući sve sudionike: djecu i mlade osobe, roditelje i odgojno-obrazovne radnike
 - učenje prema modelu - osobnim primjerom učitelja i primjerima drugih u socijalnome okruženju
 - primjena ekspresivnih tehniki
 - stručni suradnici savjetuju učenike, roditelje i učitelje
-

² Asertivnost podrazumijeva zauzimanje za svoje stavove bez ugrožavanja drugih.

**ODGOJNO-OBRZOVNA
OČEKIVANJA**
osr B.3.4.

Suradnički uči i radi u timu.

ZNANJE

- objašnjava važnost suradnje.
- prepoznaće odlike asertivnoga ponašanja
- govori o dobrobiti timskoga rada za sve

VJEŠTINE

- preuzima dodijeljenu ulogu u timu,
- aktivno pridonosi svojim sudjelovanjem
- primjenjuje vještine prezentacije

STAVOVI

- suradničkim ponašanjem potiče se kohezija u skupini,
odnosno razrednome odjelu

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE OČEKIVANJA

- uvršteno u kurikulum svih predmeta, satova razrednika, svih školskih aktivnosti, međupredmetnih tema Učiti kako učiti i Zdravlje
- projektno i zajedničkim radom na projektima u svim predmetima
- zajednička natjecanja i smotre
- rad u paru i/ili malim skupinama
- stručni suradnici savjetuju učenike, roditelje i učitelje

KLJUČNI SADRŽAJI

- razumijevanje za osjećaje i potrebe drugih i prihvatanje bez osude, empatija, zalaganje za svoja i tuđa prava bez ugrožavanja drugih, povezivanje stavova, izbora i postupaka s posljedicama, suradnja i rad u timu, nenasilje u rješavanju sukoba

B / JA I DRUGI**ODGOJNO-OBRAZOVNA
OČEKIVANJA
osr B.4.1.**

Uviđa posljedice svojih i tuđih stavova/postupaka/
izbora.

ZNANJE

- objašnjava utjecaj svojega i tuđega ponašanja na život pojedinca i zajednice

VJEŠTINE

- koristi se samoprezentacijom, samozastupanjem i zastupa prava drugih
- primjenjuje tehnike samokontrole

STAVOVI

- važno je ponašati se odgovorno
- svojim ponašanjem utječemo na druge kao i oni na nas

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE OČEKIVANJA

- uvršteno u kurikulum svih predmeta, satova razrednika, svih školskih aktivnosti, kurikuluma međupredmetne teme Održivi razvoj
- učenje prema modelu - osobnim primjerom učitelja i primjerima drugih u socijalnome okruženju
- ugrađeno u cijelokupnu interakciju i kulturu školske ustanove svih sudionika: djece i mladih osoba, roditelja i odgojno-obrazovnih radnika
- stručni suradnici savjetuju učenike, roditelje i učitelje

**ODGOJNO-OBRAZOVNA
OČEKIVANJA
osr B.4.2.**

Suradnički uči i radi u timu.

ZNANJE

- objašnjava i služi se vještinama korisnima za timski rad

VJEŠTINE

- surađuje, sudjeluje u donošenju odluka, razgovara, pregovara, dogovara se i poštaje dogovore

STAVOVI

- suradnja je važna za napredak međuljudskih odnosa

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE OČEKIVANJA

- uvršteno u kurikulum svih predmeta, satova razrednika, svih školskih aktivnosti, međupredmetne teme Učiti kako učiti
- projektno u svim predmetima
- zajednička natjecanja i smotre
- rad u paru i/ili malim skupinama
- stručni suradnici savjetuju učenike, roditelje i učitelje

ODGOJNO-OBRZOVNA OČEKIVANJA **osr B.4.3.**

Preuzima odgovornost za svoje ponašanje.

ZNANJE

- objašnjava važnost nenasilja i kritičkoga odnosa prema vlastitome ponašanju

VJEŠTINE

- asertivan/na je
- upravlja svojim ponašanjem

STAVOVI

- pojedinac je odgovoran za svoje ponašanje
- ciljevi se ostvaruju na nenasilan način

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE OČEKIVANJA

- uvršteno u kurikulum svih predmeta, satova razrednika, svih školskih aktivnosti, međupredmetne teme Zdravlje
- preventivni programi koje organiziraju ili razvijaju, provode i evaluiraju stručni suradnici i suradnja sa zajednicom
- ugrađeno u cjelokupnu interakciju i kulturu školske ustanove svih sudionika: djece i mladih osoba, roditelja i odgojno-obrazovnih radnika
- učenje prema modelu osobnim primjerom učitelja i primjerima drugih u socijalnome okruženju
- stručni suradnici savjetuju učenike, roditelje i učitelje

KLJUČNI SADRŽAJI

- razvijanje uvida u posljedice svojih i tuđih postupaka i izbora, suradnja i timski rad, nenasilno rješavanje sukoba i razvijanje odgovornosti za vlastito ponašanje

B / JA I DRUGI**ODGOJNO-OBRAZOVNA
OČEKIVANJA
*osr B.5.1.***

Uviđa posljedice svojih i tuđih stavova/postupaka/izbora.

ZNANJE

- procjenjuje sinergijsku povezanost svojega djelovanja na druge i zajednicu

VJEŠTINE

- vrednuje vlastito djelovanje u odnosu na druge

STAVOVI

- pojedinac može birati svoje ponašanje

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE OČEKIVANJA

- satovi razrednika u cijelome ciklusu i uvršteno u sve predmete, aktivnosti i kulturu škole
- uklopljeno u međupredmetnu temu Zdravlje
- učenje prema modelu osobnim primjerom učitelja i primjerima drugih u socijalnome okruženju
- stručni suradnici savjetuju učenike, roditelje i učitelje

**ODGOJNO-OBRAZOVNA
OČEKIVANJA
*osr B.5.2.***

Suradnički uči i radi u timu.

ZNANJE

- poznaje vrste timova i timskih uloga

VJEŠTINE

- surađuje, organizira, izvršava svoj zadatak, postavlja hipoteze, razvija svoju ulogu u timu, donosi odluke

STAVOVI

- rad u timu rezultira novom kvalitetom

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE OČEKIVANJA

- uvršteno u kurikulum svih predmeta, satova razrednika, svih školskih aktivnosti, međupredmetne teme Poduzetništvo
- praktične aktivnosti, projektno, natjecanja i smotre, rad u paru i/ili malim skupinama
- stručni suradnici savjetuju učenike, roditelje i učitelje

Preuzima odgovornost za
svoje ponašanje.

**ODGOJNO-OBRAZOVNA
OČEKIVANJA
osr B.5.3.**

ZNANJE

- formulira pojam odgovornosti

VJEŠTINE

- bira svoja ponašanja i za to snosi posljedice
- upravlja svojim ponašanjem
- samostalno donosi odluke

STAVOVI

- pojedinac bira svoje ponašanje i odgovoran je za njega

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE OČEKIVANJA

- uvršteno u kurikulum svih predmeta, satova razrednika, svih školskih aktivnosti
- stručni suradnici organiziraju ili razvijaju, provode i evaluiraju preventivne programe koristeći se resursima uže i šire društvene zajednice
- ugrađeno u cjelokupnu interakciju i kulturu školske ustanove svih sudionika: djece i mladih osoba, roditelja i odgojno-obrazovnih radnika
- učenje prema modelu - osobnim primjerom učitelja i primjerima drugih u socijalnome okruženju
- stručni suradnici savjetuju učenike, roditelje i učitelje

KLJUČNI SADRŽAJI

- osobno djelovanje povezano s drugima i zajednicom, rad u timu kao dodana vrijednost, povezanost izbora vlastitoga ponašanja i preuzimanja odgovornosti

C / JA I DRUŠTVO

**ODGOJNO-OBRZOVNA
OČEKIVANJA**
osr C.1.1.

Prepoznae potencijalno ugrožavajuće situacije i navodi što treba činiti u slučaju opasnosti.

ZNANJE

- nabraja potencijalne opasnosti u kući, skupini, školi i zajednici.
- imenuje osobe od povjerenja od kojih treba tražiti pomoć ako se osjeća nesigurno
- nabraja postupke za slučaj opasnosti

VJEŠTINE

- bira sigurna mesta za igru
- samostalno se i sigurno kreće u prometu i okolini

STAVOVI

- važno je paziti na vlastitu sigurnost i sigurnost drugih

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE OČEKIVANJA

- satovi razrednika: pedagoške radionice na teme o situacijama u obitelji, skupini i društvu koje mogu biti potencijalna ili stvarna opasnost za pojedinca; čitanje priča, izrada plakata i postera
- ugraditi u sve predmetne kurikulume
- povezati s međupredmetnom temom Zdravlje
- izvanučionička nastava
- surađivati s roditeljima radi podizanja roditeljskih kompetencija i usvajanja specifičnih znanja o području razvoja djece.
- surađivati sa školskom liječnicom / školskim liječnikom i stručnim suradnicima
- stručni suradnici savjetuju učenike, roditelje i učitelje

**ODGOJNO-OBRZOVNA
OČEKIVANJA**
osr C.1.2.

Opisuje kako društvene norme i pravila reguliraju ponašanje i međusobne odnose.

ZNANJE

- opisuje zašto su važna pravila ponašanja u odnosu na drugu djecu i odrasle
- navodi posljedice nepridržavanja pravila dogovorenih u obitelji i školi

VJEŠTINE

- ponaša se u skladu s pravilima skupine
- prepoznae pravedno i pošteno ponašanje

STAVOVI

- dogovorena pravila u skupini postoje kako bi se bolje slagali i uspešnije rješavali probleme

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE OČEKIVANJA

- Satovi razrednika: pedagoške radionice na kojima učenici uz igru i razgovor utvrđuju koja su ponašanja u skupini i društву poželjna, uče koje su posljedice poželjnoga a koje nepoželjnoga ponašanja, dogovaraju pravila ponašanja u svome razrednom odjelu, školi ili zajednici, uče bonton, čitaju priče, izrađuju plakate i postere
- uvrstiti u sve predmetne kurikulume; uklopljeno u kurikulum međupredmetne teme Građanski odgoj i obrazovanje
- surađivati s roditeljima radi upoznavanja kućnog reda škole te usklađivanja postupanja u različitim društvenim situacijama
- stručni suradnici savjetuju učenike, roditelje i učitelje

ODGOJNO-OBRZOVNA OČEKIVANJA **osr C.1.3.**

Pridonosi skupini.

ZNANJE

- opisuje aktivnosti kojima može pomoći u obitelji i razrednome odjelu
- opisuje situacije u kojima treba pomagati drugima

VJEŠTINE

- aktivno sudjeluje u aktivnostima skupine
- pomaže učenicima u razrednome odjelu različitim aktivnostima

STAVOVI

- pripadanje skupini stvara osjećaj zadovoljstva

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE OČEKIVANJA

- satovi razrednika: pedagoške radionice na teme koje potiču povezanost u skupini, suradnju, bliskost; kojima može pridonositi u kući, školi i zajednici; razgovori, rasprave, čitanje priča, izrada plakata i postera, zajedničko uređivanje učionice
- uvrstiti u sve predmetne kurikulume; uklopljeno u kurikulume međupredmetnih tema Održivi razvoj i Građanski odgoj i obrazovanje
- izvanučionička nastava: učenike uključiti u društvena događanja suradnjom s lokalnom zajednicom
- izvannastavne aktivnosti
- projektna nastava
- surađivati s roditeljima radi zajedničkih aktivnosti
- stručni suradnici savjetuju učenike, roditelje i učitelje

ODGOJNO-OBRZOVNA OČEKIVANJA **osr C.1.4.**

Razvija nacionalni i kulturni identitet zajedništvom i pripadnošću skupini.

ZNANJE

- opisuje običaje i način života u svojoj užoj zajednici

VJEŠTINE

- uključuje se u različite slobodne aktivnosti i druži s djecom

STAVOVI

- pripadanje skupini važno je svakom pojedincu

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE OČEKIVANJA

- satovi razrednika: pedagoške radionice na teme koje potiču predstavljanje sebe i upoznavanje drugih, različitih obiteljskih vrijednosti i proslave blagdana; razgovori, rasprave, čitanje priča, izrada plakata i postera
 - uvrstiti u sve predmetne kurikulume
 - povezati s međupredmetnim temama Građanski odgoj i obrazovanje i Održivi razvoj
 - izvanučionička nastava
 - izvannastavne aktivnosti
 - projektna nastava
 - surađivati s roditeljima radi zajedničkih aktivnosti
 - razvoj pozitivnoga osobnog i kulturnog identiteta učenika zajednička je odgovornost obitelji, škole i društva
 - korištenje resursima zajednice
-

KLJUČNI SADRŽAJI

- sigurnost u razrednome odjelu, osobe od povjerenja, pravila u skupini, prava i obveze, povezanost u skupini, zajedništvo, obiteljske vrijednosti, blagdani i obljetnice
-

C / JA I DRUŠTVO

**ODGOJNO-OBRAZOVNA
OČEKIVANJA
osr C.2.1.**

Razlikuje sigurne od nesigurnih situacija u zajednici i opisuje kako postupiti u rizičnim situacijama.

ZNANJE

- opisuje situacije koje ga ugrožavaju i ponašanja koja ne treba trpjeti
- prepoznaže nužnost obraćanja pouzdanoj odrasloj osobi ako se osjeća ugroženo

VJEŠTINE

- izbjegava situacije koje ga mogu ugroziti
- traži pomoć kad je u opasnosti

STAVOVI

- u redu je tražiti pomoć kad je potrebno

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE OČEKIVANJA

- satovi razrednika: pedagoške radionice o situacijama u obitelji, skupini i društvu koje su potencijalna ili stvarna opasnost za pojedinca, razgovaraju o rizičnim čimbenicima u školskom i izvanškolskom okruženju te načinima podizanja razine sigurnosti; izrađuju plakate i postere, sandučić povjerenja
- uvrstiti u sve predmetne kurikulume.
- povezati s međupredmetnom temom Zdravlje
- izvanučionička nastava.
- izvannastavne aktivnosti
- surađivati s roditeljima radi sigurnosti učenika
- surađivati s vanjskim stručnim službama na lokalnoj razini
- stručni suradnici savjetuju učenike, roditelje i učitelje

**ODGOJNO-OBRAZOVNA
OČEKIVANJA
osr C.2.2.**

Prihvata i obrazlaže važnost društvenih normi i pravila.

ZNANJE

- opisuje kako članovi skupine ili zajednice mogu utjecati jedni na druge pozitivno i negativno
- uviđa nužnost pravila i normi u različitim aktivnostima skupine i socijalnim situacijama (sportskim, glazbenim, dramskim itd.)
- razlikuje primjereno od neprimjereno ponašanja

VJEŠTINE

- prilagođava se pravilima skupine radi uspješne suradnje s drugim članovima

STAVOVI

- svi učenici imaju jednaka prava i trebaju se poštovati

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE OČEKIVANJA

- satovi razrednika: pedagoške radionice o kućnom redu škole, bontonu, kvalitetnom provođenju slobodnog vremena; vježbaju kako izraziti mišljenje, ispričati se i ispraviti pogreške, analiziraju razredne i društvene vrijednosti, izrađuju plakate i postere
- uvrstiti u sve predmetne kurikulume
- povezati s međupredmetnim temama Građanski odgoj i obrazovanje i Zdravlje
- izvanučionička nastava
- izvannastavne aktivnosti
- surađivati s roditeljima radi upoznavanja kućnog reda škole te usklađivanja postupanja u različitim društvenim situacijama
- roditelje upoznati s djelovanjem Vijeća roditelja
- stručni suradnici savjetuju učenike, roditelje i učitelje

ODGOJNO-OBRASOVNA OČEKIVANJA **osr C.2.3.**

Pridonosi razredu i školi.

ZNANJE

- objašnjava vlastitu ulogu u aktivnostima kojima se pridonosi razredu i školi
- zaključuje da je dio zajednice i da nekim članovima treba pomagati

VJEŠTINE

- sudjeluje u zajedničkom radu i planira aktivnosti u skupini

STAVOVI

- osjećaj pripadnosti te doprinos razredu i školi važni su za svakog pojedinca.
- važno je brinuti se za druge

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE OČEKIVANJA

- satovi razrednika: pedagoške radionice s temama koje potiču povezanost u skupini, međurazredni suradnju, pripadnost školi, razumijevanje različitosti, zajedničku brigu o unapređenju razrednog uspjeha; razgovori, rasprave, izrada plakata i postera
- uvrstiti u sve predmetne kurikulume
- uklopljeno u kurikulum međupredmetne teme Održivi razvoj
- izvanučionička nastava
- organizirati aktivnosti u školi kojima učenici mogu ispunjavati zajednički cilj ili u kojima se pokazuje briga za druge
- izvannastavne aktivnosti
- projektna nastava
- surađivati s roditeljima radi zajedničkih aktivnosti

**ODGOJNO-OBRZOVNA
OČEKIVANJA
osr C.2.4.**

Razvija kulturni i nacionalni identitet zajedništvom i pripadnošću skupini.

ZNANJE

- prepoznaće tradicionalne običaje koji povezuju članove skupine i zajednice
- navodi da postoje različiti običaji i tradicije u drugim zajednicama

VJEŠTINE

- uspostavlja bliske odnose i gradi prijateljstva s djecom iz škole i zajednice

STAVOVI

- važno je poštovati tradiciju svoje obitelji i zajednice

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE OČEKIVANJA

- satovi razrednika: pedagoške radionice s temama koje potiču predstavljanje sebe i upoznavanje drugih, vrijednosti prijateljstva, različitih obiteljskih vrijednosti i proslave blagdana; razgovori, rasprave, izrada plakata i postera, proslave blagdana
- uvrstiti u sve predmetne kurikulume
- povezati s međupredmetnim temama Građanski odgoj i obrazovanje i Održivi razvoj
- izvanučionička nastava
- projektna nastava
- surađivati s roditeljima radi zajedničkih aktivnosti (razvoj pozitivnog osobnog i kulturnog identiteta učenika zajednička je odgovornost obitelji, škole i društva)
- korištenje resursima zajednice

KLJUČNI SADRŽAJI

- sigurnost u zajednici, pomaganje i odgovornost odraslih, oblici nasilničkog ponašanja, solidarnost, prijateljstvo, doprinos školi i lokalnoj zajednici, blagdani i obljetnice
-

C / JA I DRUŠTVO**ODGOJNO-OBRASOVNA
OČEKIVANJA
osr C.3.1.**

Razlikuje sigurne od rizičnih situacija i ima razvijene osnovne strategije samozaštite.

ZNANJE

- prepozna ugrožavajuće društvene situacije za mlade
- prepozna različite vrste zlostavljanja
- nabrja tvari koje mogu prouzročiti ovisnost
- prepozna pritisak vršnjaka i nagovaranje na društveno neprihvatljivo ponašanje
- navodi što treba poduzeti u slučaju opasnosti, pritiska vršnjaka ili nasilja
- nabrja opasnosti internetske komunikacije s neznancima i kako zaštiti privatnost

VJEŠTINE

- odlučuje o vlastitome sigurnom ponašanju
- odbija nagovor vršnjaka na nepoželjno ponašanje
- odgovorno se služi društvenim mrežama

STAVOVI

- opasne i rizične situacije u društvu treba izbjegavati
- u redu je reći „ne“ i pritom se osjećati dobro

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE OČEKIVANJA

- na satovima razrednika putem radionica obrađivati teme povezane sa sigurnošću djece i mladih u društvu
- uvježbavati reakcije na potencijalno opasne situacije
- uključivati roditelje radi upoznavanja s kućnim redom škole te usklađenog postupanja u različitim društvenim situacijama
- uvrstiti u sve predmetne kurikulume, povezati s međupredmetnim temama Zdravlje i Uporaba IKT-a
- stručni suradnici organiziraju ili razvijaju, provode i evaluiraju preventivne programe koristeći se potencijalima zajednice

**ODGOJNO-OBRZOVNA
OČEKIVANJA**
osr C.3.2.

Prepoznaće važnost
odgovornosti pojedinca u
društву.

ZNANJE

- objašnjava interakciju i utjecaj članova zajednice i društva
 - opisuje odgovornost za svoje ponašanje kao člana zajednice i društva
 - objašnjava učinke nesocijalnoga ponašanja
-

VJEŠTINE

- odgovorno se ponaša u zajedničkim aktivnostima
-

STAVOVI

- prihvatanje društvenih normi i pravila omogućuje skladne socijalne odnose
-

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE OČEKIVANJA

- na satovima razrednika putem pedagoških radionica u suradnji sa stručnim suradnicima
 - dogovarati s djecom i mladima pravila ponašanja u razrednome odjelu i školi
 - debate zašto postoje društvena pravila i norme te kako se djeca i mlini odnose prema tome, kako mogu preuzeti odgovornost za vlastite postupke
 - uvrstiti u sve predmetne kurikulume
 - povezati s međupredmetnim temama Građanski odgoj i obrazovanje i Održivi razvoj
 - izvannastavne aktivnosti
 - surađivati s roditeljima
 - stručni suradnici savjetuju učenike, roditelje i učitelje
-

**ODGOJNO-OBRZOVNA
OČEKIVANJA**
osr C.3.3.

Aktivno sudjeluje i pridonosi
školi i lokalnoj zajednici.

ZNANJE

- navodi ponašanja kojima može pridonijeti pozitivnim promjenama u školi i lokalnoj zajednici
 - objašnjava važnost pomaganja drugima (solidarnost)
-

VJEŠTINE

- sudjeluje u timskim aktivnostima
 - pomaže članovima zajednice
-

STAVOVI

- aktivno sudjelovanje u školi i zajednici potiče osobno zadovoljstvo
 - važno je biti aktivan član skupine i zajednice
 - briga o pojedincima koji se nalaze u ekonomski nepovoljnim okolnostima korisna je za društvo u cijelini
-

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE OČEKIVANJA

- na satovima razrednika održavati pedagoške radionice na teme koje potiču kohezivnost skupine
 - u okviru izvannastavnih aktivnosti djeci i mlade uključiti u društvena događanja suradnjom s lokalnom zajednicom i različitim organizacijama
 - uključiti djecu i mlade u projekte koji pridonose dobrobiti škole i zajednice
 - organizirati akcije u školi u kojima se pokazuje briga za druge
 - uvrstiti u sve predmetne kurikulume, povezati s međupredmetnim temama Održivi razvoj i Građanski odgoj i obrazovanje
 - surađivati s Vijećem učenika
 - surađivati s roditeljima
-

ODGOJNO-OBRASOVNA OČEKIVANJA osr C.3.4.

Razvija nacionalni i kulturni identitet.

ZNANJE

- opisuje obilježja svoga kulturnog i nacionalnog identiteta

VJEŠTINE

- predstavlja sebe, školu i zajednicu kroz različite prezentacijske aktivnosti

STAVOVI

- prihvata svoj kulturni i nacionalni identitet uvažavajući svoje podrijetlo, jezik, vjeru i tradiciju
-

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE OČEKIVANJA

- pedagoške radionice na satovima razrednika, uklapljeni u kurikulum međupredmetnih tema Uporaba IKT-a i Održivi razvoj
 - izvannastavne aktivnosti u što raznovrsnijem obliku
 - izvanučionička nastava
 - posjeti kulturno-umjetničkim ustanovama
 - sudjelovanje u manifestacijama i svečanostima u školi i lokalnoj zajednici
 - upoznavanje drugih škola i zajednica: sudjelovanjem u Erasmus+, eTwining i drugim projektima putem IKT tehnologije gdje učenici mogu komunicirati s učenicima drugih zemalja te upoznati njihovu kulturu, običaje i način života
 - surađivati s roditeljima (zajedničko djelovanje roditelja i škole)
-

KLJUČNI SADRŽAJI

- sadržaji školskog preventivnog programa (ŠPP), suvremene ovisnosti, rizično ponašanje i strategije samозаштите, razvijanje osobne odgovornosti, zaštita od opasnosti IKT-a, zdravi odnosi u skupini, zajednici i društvu, volontiranje, slobodno vrijeme, stereotipi i predrasude, blagdani i obljetnice
-

C / JA I DRUŠTVO

**ODGOJNO-OBRAZOVNA
OČEKIVANJA
osr C.4.1.**

Prepoznaće i izbjegava rizične situacije u društvu i primjenjuje strategije samozaštite.

ZNANJE

- prepoznaće društvene situacije koje mogu ugroziti sigurnost pojedinca i njegov integritet
- prepoznaće različite oblike nasilja u mladenačkim vezama
- prepoznaće međuvršnjačko nasilje i njegove negativne posljedice
- razlikuje oblike ovisnosti i njihove posljedice
- razlikuje učinkovite od neučinkovitih načina samozaštite
- zna koje službe pružaju pomoć i zaštitu
- povezuje utjecaj medija i društvenih mreža na donošenje odluka mlađih

VJEŠTINE

- odupire se negativnim pritiscima u društvu
- primjenjuje strategije samozaštite kojima izbjegava opasnost i negativan društveni utjecaj

STAVOVI

- neprihvatljivi su svi oblici nasilja
- prema sadržajima medija i društvenih mreža treba se odnositi kritički
- u redu je reći „ne“ i pritom se osjećati dobro

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE OČEKIVANJA

46

- pedagoške radionice na satovima razrednika
- vježbanje vještina i strategija odbijanja nagovora vršnjaka na neprihvatljivo ponašanje (igranje uloga, crtanje stripova)
- uvrstiti u druge nastavne predmete, uklapljeno u kurikulum međupredmetne teme Zdravlje
- ostvarivati putem izvannastavnih aktivnosti
- suradnja s roditeljima radi educiranja i pružanja podrške zbog brojnih izazova odrastanja adolescenata
- stručni suradnici organiziraju ili razvijaju, provode i evaluiraju preventivne programe
- stručni suradnici savjetuju učenike, roditelje i učitelje

**ODGOJNO-OBRZOVNA
OČEKIVANJA
osr C.4.2.**

Upućuje na međuovisnost članova društva i proces društvene odgovornosti.

ZNANJE

- zaključuje da društvene norme i pravila omogućuju siguran društveni život i socijalni angažman
- prepoznaje i analizira važnost različitih skupina te njihovu ulogu i odgovornost u društvu

VJEŠTINE

- prilagođava ponašanje i djelovanje ciljevima i normama skupina koje teže pozitivnim društvenim vrijednostima

STAVOVI

- pojedinac preuzima odgovornost za svoje ponašanje i poštije prava svih članova društva

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE OČEKIVANJA

- putem pedagoških radionica na satovima razrednika
- razmjenjivanjem stavova i iskustava među mladima o tome tko utječe na njihovo ponašanje te kako mogu preuzeti odgovornost za svoje postupke
- putem izvannastavnih aktivnosti
- uvrstiti u druge nastavne predmete
- uklopljeno u kurikulum međupredmetne teme Održivi razvoj
- stručni suradnici savjetuju učenike, roditelje i učitelje

**ODGOJNO-OBRZOVNA
OČEKIVANJA
osr C.4.3.**

Prihvata društvenu odgovornost i aktivno pridonosi društvu.

ZNANJE

- prepoznaje kako aktivno pridonosi društvu
- povezuje vlastitu društvenu odgovornost i doprinos kvaliteti života
- argumentira važnost dobrotvornoga rada i volontiranja

VJEŠTINE

- donosi odluke i djelovanjem pridonosi zajednici i društvu

STAVOVI

- pozitivno djelovanje u zajednici i društvu odgovornost je svih članova
- nužna je solidarnost u društvu
- pojedinac je odgovoran za stvaranje i mijenjanje kvalitete života
- dobrotvorni rad i volontiranje poželjni su oblici društvenoga djelovanja

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE OČEKIVANJA

- na satovima razrednika poticati kohezivnost skupine
 - u okviru izvanučioničke nastave djeci i mlade uključiti u društvena događanja suradnjom s lokalnom zajednicom i raznim organizacijama
 - uključiti učenike u projekte koji pridonose dobrobiti škole i zajednice
 - poticati volonterstvo i dobrotvorni rad u zajednici
 - organizirati dobrotvorne akcije u školi
 - putem svih nastavnih predmeta
 - uvršteno u kurikulum međupredmetnih tema Zdravlje i Održivi razvoj
 - partnerska suradnja roditelja i škole
-

ODGOJNO-OBRAZOVNA OČEKIVANJA osr C.4.4.

Opisuje i prihvata vlastiti kulturni i nacionalni identitet u odnosu na druge kulture.

ZNANJE

- analizira društvene utjecaje koji oblikuju kulturni i nacionalni identitet
 - prepoznaće svoje prednosti i ograničenja povezane s pripadnošću određenoj zajednici
 - prepoznaće ponašanje i osjećaje koji su posljedica stereotipa i predrasuda
-

VJEŠTINE

- promatra društvene vrijednosti i pojave iz različitih perspektiva
-

STAVOVI

- sve kulture imaju svoje vrijednosti i trebaju se međusobno poštovati
-

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE OČEKIVANJA

- putem pedagoških radionica na satu razrednika u suradnji sa stručnim suradnicima; izvannastavnim aktivnostima; posjetima kulturno-umjetničkim ustanovama
 - sudjelovanjem u manifestacijama i svečanostima u školi i lokalnoj zajednici
 - razmjena mladih sudjelovanjem u aktivnostima Erasmus+
 - sudjelovanjem u eTwining projektima učenici putem IKT tehnologije mogu komunicirati s učenicima drugih zemalja i upoznati druge kulture, običaje i način života mladih
 - uvrstiti u druge nastavne predmete
 - uklapljeno u kurikulum međupredmetnih tema Uporaba IKT-a, Građanski odgoj i obrazovanje i Održivi razvoj
 - partnersko djelovanje roditelja i škole
-

KLJUČNI SADRŽAJI

- suvremene ovisnosti i strategije samozaštite, osobna i društvena odgovornost u razvoju rizičnih ponašanja, vrste nasilja, utjecaj medija i društvenih mreža, interesne skupine i društvo, blagdani i obljetnice, kulturni identitet i multikulturalnost
-

C / JA I DRUŠTVO

**ODGOJNO-OBRAZOVNA
OČEKIVANJA
osr C.5.1.**

Sigurno se ponaša u društву i suočava s ugrožavajućim situacijama koristeći se prilagođenim strategijama samozaštite.

ZNANJE

- obrazlaže kako emocionalni, mentalni i socijalni problemi mogu ugroziti osobni integritet i sigurnost
- sigurno se služi društvenim mrežama i medijima i kritički ih procjenjuje
- primjenjuje strategije samozaštite
- zna reći „ne“ u svim ugrožavajućim situacijama

VJEŠTINE

- štiti osobni integritet i sigurnost
- živi zdravim životom

STAVOVI

- osobna i društvena odgovornost pridonose razvoju društva
- u redu je reći „ne“ i pritom se osjećati dobro

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE OČEKIVANJA

- u okviru pedagoških radionica na satovima razrednika
- vježbanje vještina i strategija odbijanja nagovora vršnjaka na neprihvatljivo ponašanje (igranje uloga, crtanje stripova)
- u okviru izvannastavnih aktivnosti
- uvrstiti u druge nastavne predmete; uklopljeno u kurikulum međupredmetne teme Zdravlje
- suradnja s roditeljima radi educiranja i pružanja podrške zbog brojnih izazova odrastanja adolescenata
- stručni suradnici organiziraju ili razvijaju, provode i evaluiraju preventivne programe
- stručni suradnici savjetuju učenike, roditelje i učitelje

ODGOJNO-OBRZOVNA OČEKIVANJA osr C.5.2.

Preuzima odgovornost za pridržavanje zakonskih propisa te društvenih pravila i normi.

ZNANJE

- prepoznae situacije na lokalnoj i globalnoj razini u kojima su ljudska prava ugrožena
- poznaje društvene norme, pravila i zakonske propise kao i posljedice njihova nepridržavanja
- prihvata stvaranje i provođenje zakona i uviđa posljedice njihova kršenja
- obrazlaže važnost i utjecaj formalnih i neformalnih normi u različitim skupinama te se kritički odnosi prema njima

VJEŠTINE

- ponaša se u skladu s društvenim normama i zakonskim propisima

STAVOVI

- važno je čuvati pozitivne društvene vrijednosti i dostojanstvo pojedinca

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE OČEKIVANJA

- putem pedagoških radionica na satovima razrednika
- razmjerenjivanjem stavova i iskustava među mladima o tome tko utječe na njihovo ponašanje te kako mogu preuzeti odgovornost za svoje postupke
- izvannastavnim aktivnostima
- uvrstiti u druge nastavne predmete
- uklopljeno u kurikulum međupredmetnih tema Građanski odgoj i obrazovanje i Održivi razvoj.
- stručni suradnici savjetuju učenike, roditelje i učitelje

ODGOJNO-OBRZOVNA OČEKIVANJA osr C.5.3.

Ponaša se društveno odgovorno.

ZNANJE

- analizira događaje u zajednici i društvu i bira priliku za uključivanje u društvene aktivnosti važne za život mlađih
- volontiranje povezuje s društvenim ponašanjem kojim pridonosi zajednici te osobnom zadovoljstvu, iskustvu, rastu i razvoju

VJEŠTINE

- aktivno sudjeluje i pomaže u različitim aktivnostima zajednice i društva

STAVOVI

- pojedinac uvelike pridonosi različitim društvenim procesima

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE OČEKIVANJA

- putem pedagoških radionica na satovima razrednika poticati kohezivnost skupine
- u okviru izvanučioničke nastave djecu i mlade uključiti u društvena događanja suradnjom s lokalnom zajednicom i raznim organizacijama
- uključiti učenike u projekte koji pridonose dobrobiti škole i zajednice
- poticati volontерство i dobrotvorni rad u zajednici
- organizirati dobrotvorne akcije u školi
- u svim nastavnim predmetima; uklopljeno u kurikulum međupredmetnih tema Građanski odgoj i obrazovanje i Održivi razvoj
- partnerska suradnja roditelja i škole

ODGOJNO-OBRZOVNA OČEKIVANJA **osr C.5.4.**

Analizira vrijednosti svog kulturnog nasljeđa u odnosu na multikulturalni svijet.

ZNANJE

- analizira i kritički se odnosi prema iskustvima svoje i drugih kulturnih zajednica

VJEŠTINE

- živi u skladu s vrijednostima i kulturom svoje zajednice poštujući kulturni identitet drugih

STAVOVI

- kulturne razlike obogaćuju

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE OČEKIVANJA

- održavanjem pedagoških radionica na satu razrednika u suradnji sa stručnim suradnicima
- izvannastavne aktivnosti
- posjeti kulturno-umjetničkim ustanovama
- sudjelovanja u manifestacijama i svečanostima u školi i lokalnoj zajednici
- razmjene mladih u okviru aktivnosti Erasmus+
- sudjelovanjem u eTwining projektima učenici putem IKT tehnologije mogu komunicirati s učenicima drugih zemalja i upoznati druge kulture, običaje i način života mladih
- uvrstiti u druge nastavne predmete; uklopljeno u kurikulum međupredmetnih tema Uporaba IKT-a i Održivi razvoj
- partnersko djelovanje roditelja i škole

KLJUČNI SADRŽAJI

- rizične društvene situacije i strategije samozaštite, društveni utjecaj na ovisnost, kritički stav prema medijima i društvenim mrežama, osobna odgovornost za ponašanje u društvu, odgovornost za očuvanje društvenih vrijednosti, formalne i neformalne norme u različitim društvenim skupinama, volontiranje, mladi kao resurs u društvu, kulturni identitet i multikulturalnost

E Učenje i poučavanje međupredmetne teme

ISKUSTVA UČENJA

Ciljevi učenja unutar ove međupredmetne teme ostvaruju se na temelju ukupnoga iskustva učenika u svim obrazovnim ciklusima. Poučavanje osobnoga i socijalnoga razvoja prilagođeno je njihovim razvojnim mogućnostima i potrebama te usklađeno sa specifičnostima okruženja. Na početku svakoga ciklusa učenicima se objašnjavaju odgojno-obrazovna očekivanja čije se ostvarivanje sustavno prati.

Za stjecanje znanja, vještina i stavova nužnih za razumijevanje sebe i vlastitih emocionalnih stanja, razumijevanje drugih, uspostavljanje i održavanje bliskih odnosa, postavljanje i ostvarivanje ciljeva, rješavanje problema i donošenje odluka važna je aktivna uključenost učenika. Odgojno-obrazovna očekivanja ostvaruju se primjenom različitih metoda i oblika poučavanja: učenje istraživanjem, učenje uz igru, projektne aktivnosti, učenje prema modelu, igranje uloga, ekspresivne metode, diskusije, debate, poticanje kritičkoga mišljenja, rješavanje problemskih zadataka, suradničko učenje (rad u paru, malim skupinama učenika ili timski rad). Potiče se uporaba multimedijskih sadržaja, radionički pristup i izražavanje osobnih doživljaja.

Osobni i socijalni razvoj učenika potiče se i međugeneracijskom suradnjom, volontiranjem te vršnjačkom pomoći.

52

ULOGA UČITELJA I ODGOJNO-OBRZOZVNIH RADNIKA

Učitelj objašnjava važnost osobnih i socijalnih vještina povezujući ih sa svakodnevnim iskustvom učenika te daje primjer svojim ponašanjem. Vještine se uvježbavaju i potiče se njihova svakodnevna primjena. Učenici opisuju svoje doživljaje, osjećaje, ponašanje i posljedice te navode što bi, bude li potrebno, učinili drugačije.

Učitelj promovira vrijednosti solidarnosti i suradnje, iskazivanje osobnog mišljenja na način da se ne ugrožavaju i ne obezvređuju drugi. Potiče slobodno izražavanje stavova i uvjerenja u sigurnome ozračju uz podršku, razumijevanje i prihvatanje učenika. Daje što više konkretnih i specifičnih informacija o njihovu ponašanju i napredovanju. Povratne su informacije motivirajuće, usmjerene na ponašanje, a ne na osobu. Uključuju afirmaciju jakih strana učenika i prepoznavanje mogućih područja za napredovanje. Učitelji međusobno surađuju i razmjenjuju ideje i materijale.

Važnu ulogu u poticanju i razvijanju osobnih i socijalnih kompetencija učenika imaju stručni suradnici (psiholozi, pedagozi, socijalni pedagozi, logopedi, edukacijski rehabilitatori, knjižničari). Svojim stručnim znanjem podrška su učenicima u osobnome i socijalnome razvoju. Stručni suradnici koordinatori su aktivnosti povezanih s planiranjem i provođenjem ove međupredmetne teme u suradnji s ravnateljem i učiteljima. Partnerstvo škole, roditelja i zajednice uvjet je za osobni i socijalni razvoj pojedinca. Svakoj mlađoj osobi koja se nalazi u ekonomski nepovoljnem položaju potrebno je pružiti pomoć te osigurati pravednost i podršku u sustavu odgoja i obrazovanja.

MATERIJALI I IZVORI

Škola i učitelji osiguravaju optimalne uvjete i dostupne materijale za učenje koje učenici odabiru u skladu sa svojim interesima. Sadržaji učenja i poučavanja povezuju se sa stvarnim životom. Koriste se konkretnim situacijama iz razrednoga odjela, škole i života učenika štiteći pritom privatnost i osobnost.

Učitelj osigurava uvjete za postizanje uspjeha u skladu s razvojnim mogućnostima i sposobnostima učenika, izbjegava usporedbu s drugima, povezuje uspjeh s uloženim naporom u izvođenju zadatka te prati i vrednuje njihov osobni napredak. U skladu s razvojnom dobi i mogućnostima učenika potiče preuzimanje odgovornosti za vlastito ponašanje i uspjeh.

OKRUŽJE

Učenici aktivno sudjeluju u svim oblicima života i rada u školi uz poticaj na aktivniju ulogu u oblikovanju prostora u kojemu uče i rade. Školski prostor omogućuje funkcionalne promjene rasporeda sjedenja što učenicima pruža priliku za bolje povezivanje i upoznavanje. Prostor škole rabi se i za prezentiranje radova učenika.

Osobni i socijalni razvoj potiče se u okružju podržavajuće atmosfere u kojoj učenici mogu slobodno istraživati, doživljavati nova iskustva, katkad i pogriješiti bez straha od negativnih reakcija učitelja ili suučenika. Promovira se stav prema kojemu su neuspjeh ili pogreška prilika za učenje i osobni napredak.

Pozitivna socijalna klima u razrednome odjelu i školi te otvorena komunikacija zasnovana na partnerstvu, poštovanju, toleranciji i empatiji, uključivanju u rad s drugima i u rad za druge, svih učenika i odgojno-obrazovnih radnika, potiče učinkovito i trajno usvajanje odgojno-obrazovnih očekivanja.

U procesu istraživanja i razvoja osobnoga identiteta učenicima se pomaže razumjeti čimbenike koji utječu na njegovo formiranje, potiče se prihvatanje različitosti i tolerancija različitih identiteta.

Škola nudi širok izbor izvannastavnih aktivnosti što omogućuje ostvarivanje različitih interesa prilagođenih potrebama učenika. Omogućuje im se razgovor s osobama koje su uspješno izgradile svoj identitet i koje služe kao pozitivni modeli.

Osjećaj povezanosti i pripadnosti razrednome odjelu i školi, kao i osjećaj pripadnosti obitelji, važan je zaštitni čimbenik razvoja povezan s pozitivnim ishodima. Učenici koje se usmjerava u poticajnome školskome okružju, usredotočeniji su na učenje, motivirani su i postižu bolji uspjeh.

Uz školu i obitelj u ostvarivanje ciljeva ove međupredmetne teme uključuje se uža i šira društvena zajednica. Posebnu ulogu u tome imaju odgojno-obrazovni radnici učeničkih domova. Škola angažira različite stručnjake i predstavnike zajednice, osigurava uvjete za povezivanje s drugim školama i ustanovama u svome okružju ili drugim gradovima u Republici Hrvatskoj, zemljama Europske unije, pa i šire.

ODREĐENO VRIJEME

Odgojno-obrazovna očekivanja međupredmetne teme Osobni i socijalni razvoj ostvaruju se u svim predmetnim kurikulumima i kurikulumima međupredmetnih tema u svim odgojno-obrazovnim ciklusima. Uklapljeni su u redovitu nastavu i sadržaje predmetnih kurikuluma, satove razrednika ili se ostvaruju kao zasebni projekti. Ostvarivanje očekivanja međupredmetne teme omogućuju educirani učitelji i stručni suradnici. U predmetnim kurikulumima obrađuju se teme koje se odnose na razvoj slike o sebi, učenje o emocijama, učinkovito rješavanje sukoba, sprečavanje razvoja stereotipa i predrasuda. U sklopu kurikuluma umjetničkog područja omogućuje se izražavanje vlastitih emocija. Kurikulum jezično-komunikacijskoga područja omogućuje razumijevanje uloge jezika u socijalnoj interakciji, razvoj rječnika za izražavanje emocija, opis osobnih stanja i jasniju komunikaciju. U sklopu kurikuluma društveno-humanističkoga područja omogućuje se upoznavanje sa sadržajima koji su temelj za učenikov odgovoran odnos prema sebi, prema drugima i svemu što ga okružuje. U sklopu kurikuluma tjelesno-zdravstvenoga područja razvija se suradničko ponašanje i timsko djelovanje, oblikovanje odgovornog odnosa prema sebi, drugima i okruženju, pravilna komunikacija te sposobnost emocionalne samoregulacije.

GRUPIRANJE DJECE I MLADIH

Teme osobnoga i socijalnoga razvoja realiziraju se sa svim učenicima iz istoga razrednog odjela ili povezivanjem učenika iz više razrednih odjela ili škola. Neke teme namijenjene su manjim skupinama učenika (daroviti učenici, učenici niskoga samopoštovanja, učenici s teškoćama, ranjive skupine učenika...). U realizaciji odgojno-obrazovnih očekivanja potiče se i vršnjačka pomoć, suradnja učenika različite dobi koja je obostrano korisna. U međusobnoj komunikaciji uvježbavaju se i razvijaju socijalne i komunikacijske vještine: mlađi uz pomoć starijih lakše svladavaju gradivo, što pridonosi realnom osjećaju učinkovitosti, dok stariji jačaju samopouzdanje i samopoštovanje pomažući i prenoseći svoje znanje i iskustvo. Prema potrebi s učenicima se radi individualno. Osim stručnim suradnicima to je omogućeno i učiteljima koji u svojoj satnici imaju predviđeno vrijeme za individualni rad s učenicima.

U ovoj međupredmetnoj temi osobito je važno imati na umu složenost učiteljeve uloge: učitelj osigurava uvjete za učenje i poučava, ali i razumije, pomaže i usmjerava učenike. Poticanje osobnoga i socijalnoga razvoja moguće je ako su učenici razvili povjerenje prema učiteljima koji su profesionalni i autentični te imaju realnu sliku o sebi. Učenici uspješnije razvijaju pozitivne odnose s drugima ako je učitelj model odgovarajućih ponašanja, daje jasna pravila i očekivanja u radu.

Kontinuirani rad na osobnome i socijalnome razvoju odgojno-obrazovnih radnika i podrška u suočavanju s izazovima učiteljskoga poziva povezuju se s većim zadovoljstvom poslom i boljom podrškom osobnom i socijalnom razvoju djece i mladih.

F Vrednovanje u međupredmetnoj temi

Osnovna svrha vrednovanja jest praćenje napredovanja učenika, poticanje dubinskoga i trajnoga učenja te primjena znanja u novim životnim situacijama.

Procjenjivanje osobnoga i socijalnoga razvoja sastavni je dio procesa učenja i poučavanja.

Učenicima i roditeljima pruža kontinuirane, pravodobne i kvalitetne informacije o napredovanju učenika, učiteljima daje refleksiju o kvaliteti njihove prakse, a školama podatke za planiranje kurikuluma.

Školski kurikulum opisuje načine ostvarivanja međupredmetne teme Osobni i socijalni razvoj, kao i načine vrednovanja uz mogućnost korištenja vanjskoga vrednovanja.

ŠTO SE VREDNUJE?

U okviru kurikuluma osobnoga i socijalnoga razvoja određene su tri domene za svih pet ciklusa odgojno-obrazovnih očekivanja. Na osnovi određenih očekivanja kontinuirano se prati učenikova razina usvojenosti znanja, vještina i stavova. Jasni kriteriji, odnosno konkretna odgojno-obrazovna očekivanja omogućuju procjenu uspješnosti učenika u postizanju (ostvarivanju) odgojno-obrazovnih očekivanja u procesu vanjskoga vrednovanja.

Napredovanje učenika prati se u okviru svih nastavnih predmeta, sata razrednika i izvannastavnih aktivnosti. Procjenjuje se napredak svakog učenika s obzirom na inicijalno stanje na početku ciklusa.

KOJI SE PRISTUPI I METODE VREDNOVANJA RABE I KADA?

U procesu praćenja učenja u međupredmetnoj temi Osobni i socijalni razvoj rabe se različiti pristupi i metode prilagođeni očekivanjima i kontekstu u kojem se uči.

Procjena razine postignuća učenika ostvaruje se integracijom različitih izvora podataka. Kontinuirano praćenje učenika i vertikalna protočnost informacija preduvjet su za vrednovanje napredovanja.

PRISTUPI I METODE PRAĆENJA:

1. Procjene učitelja i stručnih suradnika

Na početku svakoga ciklusa učenicima se objašnjavaju odgojno-obrazovna očekivanja. Procjenjivanje razine postignuća opisno je, a ne brojčano, i uključuje postignutu razinu očekivanja. U zajedničkoj procjeni sudjeluju članovi razrednoga vijeća i stručni suradnici na kraju svakoga ciklusa.

Osobni i socijalni razvoj učenika prati se pomoću mapa osobnoga razvoja u kojima se pohranjuju radovi učenika, informacije o sudjelovanju u nastavnim i izvannastavnim aktivnostima za svaki ciklus te bilješke učitelja i stručnih suradnika o učeniku. Učitelji i stručni suradnici prate napredak učenika i drugim načinima praćenja i procjene opisnim u školskom kurikulumu.

2. Procjene učenika

Uključuju samoprocjenu učenika i povratnu informaciju vršnjaka, što učenicima pomaže u razumijevanju sebe, drugih i odnosa s njima.

KAKO IZVJEŠTAVATI O OSTVARENJU ODGOJNO-OBRAZOVNIH OČEKIVANJA U MEĐUPREDMETNOJ TEMI?

57

Tijekom svakoga ciklusa učenici i roditelji dobivaju usmene informacije o postizanju odgojno-obrazovnih očekivanja sa svrhom unapređivanja učenja i napredovanja. Povratne su informacije konstruktivne, jasne, usmjerenе na ponašanje, ohrabrujuće i poticajne za učenike i roditelje te usmjeravaju učenike prema postizanju što boljega postignuća.

Članovi razrednih vijeća i stručni suradnici koji rade s učenicima na kraju svakoga ciklusa daju usmene izvještaje o ostvarenju odgojno-obrazovnih očekivanja učenika na sjednicama razrednih vijeća.

Sve prikupljene podatke razredni učitelj/razrednik objedinjuje u jedan opisni izvještaj koji se daje učenicima i roditeljima na kraju svakoga ciklusa usmenim putem i u skladu sa školskim kurikulumom.

